No. 70.

BATAVIASCHE COURANT.

DINGSDAG *den 14den Augustus 1827.*

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

GROOT-BRITANNIE.

LONDEN, *den 20sten februari.*

Lord *Liverpool*, eerste minister van Z. M. den Koning, is zaturdag l. l. onverwachts door eene zware beroerte overvallen, en wel dermate, dat, zoo het al moge gelukken 's mans dagen nog eenigen tijd te rekken, het echter zeer waarschijnlijk is, dat deze staatsman nimmer weder deel zal kunnen nemen aan het bestuur van de aangelegenheden des Rijks. — Dit ongeval zal, gelijk van zelf spreekt, aanleiding geven tot eenige verandering in het ministerie, en de vrees, als of eene dergelijke verandering niet met het volledig goedvinden van den minister *Canning* zoude kunnen worden tot stand gebragt, heeft zóo veel invloeds gehad op de prijzen der fondsen, dat dezelve gisteren tot 78¾ zijn gedaald, doch ook kort daarna weder tot 80 zijn opgekomen.

Vrij algemeen houdt men het daarvoor, dat het te wenschen is, dat men de zaken zoo moge beleggen, dat de heer *Canning* niet genoodzaakt worde, zijn ontslag te nemen;—iets, hetwelk men in deze oogenblikken als zeer noodlottig zoude aanmerken voor de waardigheid van Groot-Britannie; inzonderheid ten aanzien van Spanje en van die factie, welke de spaansche staatkunde begunstigt.

Van die zijde wil men de functien van lord *Liverpool* aan graaf *Harrowby* opdragen, het welk voorzeker de goedkeuring van den heer *Canning* zoude wegdragen. — De hooge Tory's daarentegen zagen gaarne, dat de heer *Peel* eerste minister, en alzoo boven zijnen onderen ambtgenoot *Canning* gesteld mogt worden, het welk deze voorzeker niet zoude kunnen dulden; — of dat de vacerende post des noods aan den hertog *van Wellington* mogt worden opgedragen, en men vindt lieden, die dit laatste als niet onwaarschijnlijk aanmerken, en welke het daarvoor houden, dat de heer *Canning* met dit besluit genoegen zoude kunnen nemen

—Volgens berigten uit Laguaijra van den 17den december zag men elk oogenblik de komst van den generaal *Bolivar* in Venezuela te gemoet en beloofde men zich alles goeds van dezelve tot herstel der openbare rust.

Naar luid van berigten uit Rio Janeiro van den eersten december heeft de Keizer zich in persoon aan boord begeven van de vloot, welke versterking van braziliaansche troepen naar de Plata-rivier moet overbrengen. Genoemde rivier was alstoen geheel en al geblokkeerd en de krijgsmagt der strijdende partijen was destijds aan de Rio Granda bijeengetrokken.

den 2den maart.

Gisteren heeft de minister *Canning* de nieuwe verordeningen op den invoer van vreemde granen aan het huis der gemeenten voorgesteld. Bij het ontwerpen derzelve heeft men als beginsel aangenomen, dat de tegenwoordige verordeningen op het opmaken der midden prijzen der granen niet doelmatig zijn en aanleiding kunnen geven tot kunstenarijen, strekkende om den waren staat van zaken te bemantelen en dat men de havens ten allen tijde voor vreemde granen moet openstellen, doch onder zoodanige bepalingen, dat het regt van invoer klimt, naar mate de prijzen der britsche granen dalen en dat dus de belangen van den landbouw worden beschermd naar mate zij zulks behoeven.

Op dien voet wordt voorgesteld, om de midden-prijzen wekelijks optemaken en zich naar deze opgave te regelen, en wel dermate, dat, als de britsche tarwe tot 70 sh. het kwarter wordt verkocht, het regt op den invoer slechts eenen sh. zal bedragen doch dat dit regt voor elke sh daling der binnenlandsche tarwe met twee sh. zal worden verhoogd, zoo dat het bij eenen middenprijs van 40 sh. per kwarter, 60 sh. zal bedragen, het welk met een geheel verbod kan worden gelijk gesteld. Bij de tegenwoordige middenprijzen zoude het regt van invoer op niet minder dan 34 sh per kwarter moeten worden berekend.

De invoer uit Canada en andere britsche bezittingen wordt daarentegen bevorderd, en wel dermate, dat, zoo lang de midden prijzen beneden de 65 sh. blijven, dit regt 5 sh. zal beloopen, maar zoodra dezelve hooger komen, het regt slechts 6 d. zal bedragen.

De regten op den invoer van andere granen staan in evenredigheid tot die op de tarwe.

Dit ontwerp is, naar luid der ministeriele bladen, met veel genoegen door de groote grondbezitters ontvangen. Onpartijdigen ontveinzen niet, dat het beter is dan de thans bestaande wetten op dat stuk, maar twijfelen, of de belangen der grondbezitters in deze niet nog te zeer worden bevorderd, ten koste der gebruikers.

—Men heeft berigten uit Lissabon tot den 17den februari. Naar luid derzelve hebben, na het vermeesteren van de positien der opstandelingen aan de Cavado, de constitutionelen hunnen vijand tot aan de spaansche grenzen vervolgd en hebben zij aldaar uit den aard der zaak stand moeten houden. Van een officielen kant wordt verzekerd, dat men van de spaansche overheden van Gallicie uitlegging heeft gevraagd, hoe het mogelijk konde zijn, dat de opstandelingen, na met groot verlies uit Beira te zijn verdreven, zonder krachtdadige hulp van de spaansche zijde, andermaal in Portugal hadden kunnen vallen Het antwoord is niet bekend, doch men verzekert algemeen, dat de spaansche soldaten op de grenzen de opstandelingen hebben aangemaand, om op hunne vervolgers te vuren, en dat zij zelve hun het voorbeeld daarvan hebben gegeven.

Den 17den had men wel in Lissabon berigt, dat de spaansche overheden in Tuy een paar honderd opstandelingen, die zich derwaarts hadden begeven, hadden ontwapend, doch dat men hun elders weder den noodigen bijstand had verleend, om op nieuw in Tras-os-Montes te vallen. Volgens berigten van den 21sten, welke met eene bijzondere gelegenheid zijn overgebragt, heeft de markies *de Chaves* zich aan het hoofd der ruiterij naar Montereij begeven, heeft hij vervolgens op nieuw Chaves bereikt, en zich aldaar met *Tellez Jordao* vereenigd. De magt van de opstandelingen in het noorden bestond, voor het vermeesteren van de positie aan de Cavado, uit 1500 man reguliere troepen en 4000 guerillas onder *Chaves*, en 300 man regulieren en 1000 guerillas onder *Tellez Jordao*. De guerillas hebben echter, zoo verre men weet, nergens stand gehouden.

Zoo er al engelsche troepen in Elvas liggen, is derzelver aantal zeer gering; het gros der divisie vereenigt zich in Coimbra en wordt, naar men verzekert, wel ontvangen. Het schijnt dat de wederzijdsche partijen in Portugal nog niet zeer ernstig met elkander gestreden hebben, en men wilde den 21sten in Lissabon, dat sir *Clinton* het besluit had genomen, om met een deel der zijnen tegen de opstandelingen, indien zij zich niet spoedig verwijderden, optetrekken.

De miguelisten vinden bij een deel der Pairs, zoo men zegt, eenigen bijval. Ook ten platten lande wordt hunne partij ondersteund. Sedert de komst echter van de britsche troepen durven de zoodanige der Pairs, welke de constitutie niet genegen zijn, zich niet verklaren. Men heeft in het noorden eenige brieven opgevangen, waardoor verscheidene hunner in zware verdenking geraken van verraad.

De snaphanen der opstandelingen, welke in handen der constitutionelen zijn gevallen, zijn deels van fransch, deels van spaansch maaksel.

De regelmatige krijgsmagt der Spanjaarden in Gallicie bestaat naauwlijks uit 2000 man en die in de beide Castilien uit 7500 man. Men oordeelde in Lissabon, dat, zoo Portugal de desertie eenigermate wilde bevorderen, een aantal der spaansche soldaten zoude overkomen. Men beklaagde zich steeds ten hoogste over de kwade trouw van het spaansche ministerie.

—Volgens berigten uit Columbia tot den 7den januari hebben de president *Bolivar* en de generaal *Paes* den 2den elkander in Valencia ontmoet; heeft de laatste zich dadelijk aan den president onderworpen; is bij door denzelven als opperbevelhebber der troepen van Columbia benoemd, en is met dien maatregel de opstand van Venezuela tegen de bestaande constitutionele orde van zaken, die in een burger-oorlog dreigde te ontaarden, geëindigd.

—Den 14den december is H. M. de Keizerin van Brazilie, eene geborene oostenrijksche prinses, in het kraambed overleden.

FRANKRIJK.

PARIJS, *den 20sten februari.*

Uit de verschillende berigten uit Portugal moet men opmaken, dat de Portugeesche opstandelingen door hunne wel overlegde bewegingen de constitutionele generaals op een dwaalspoor hebben geleid, en dat, toen de generaal *Villaflor* nog in Trancozo stond, de hoofdmagt der insurgenten reeds in Tras-os-Montes in vollen aantogt was, om Oporto te overvallen.

De oude *Silveira*, graaf *de las Canellas*, is steeds de geen, welke de operatien der insurgenten bestuurt, en de burggraaf *Vargea*, welke mede eene der afdeelingen aanvoert, wordt als een goed soldaat opgegeven; gelijk ook *Tellez Jordao*, die in den oorlog tegen *Napoleon*, door den hertog *van Wellington*, van gemeen soldaat tot officier is bevorderd.

Het blijkt niet, dat een der opperhoofden van de insurgenten in Spanje is aangehouden, en het is zeker, dat hunne hoofdmagt, onder den markies *de Chaves*, den 1sten februari tot bij Guimaraens, op een korten afstand van Oporto, was doorgedrongen, terwijl *Tellez Jordao* met eene kleinere afdeeling bij Mirrea stond, ten einde Tras-os-Montes te dekken. De markies moet eene proclamatie hebben uitgevaardigd, waarbij hij de inwoners van Oporto zekerheid van bezittingen en goederen beloofde, indien zij geenen tegenstand boden, maar waarbij hij tevens de geheele stad met eene algemeene plundering bedreigde, bij aldien zij aanstalte maakte, om zich te weer te stellen. Hij moet 'er bij hebben gevoegd, dat, bijaldien de Engelschen een enkel geweerschot losten ten behoeve van de constitutionelen, dertig duizend Spanjaarden, aan de grenzen vereenigd, de Miguelisten ongetwijfeld te hulp zouden snellen.

Den tweeden februari zoude de markies voor Oporto verschenen zijn, doch de snelle aantogt van den generaal *Villaflor* (die op het dringend aanzoek van den generaal *Stubbs*, in allerijl de Douro was gepasseerd, en welks voorhoede aan de Tamega was verschenen) schijnt hem, even als de zeer ernstige maatregelen van den generaal *Stubbs*, om Oporto des noods straat voor straat en voet voor voet te verdedigen, tot andere gedachten te hebben gebragt. — De constitutionelen hebben op hunne beurt van deze weifeling gebruik gemaakt; hunne magt, onder *Villaflor*, *Angeja* en *Mello*, vereenigd, en met dezelve terstond de offensive operatien hervat, zoo dat Oporto niet alleen den derden februari weder was ontzet, maar dat dien dag de stad Braga op nieuw door de constitutionelen, onder den generaal *Angeja*, in bezit was genomem, en de markies *de Chaves* noordwaarts terug trok. Volgens eene officiele opgave uit Lissabon van den 7den februari des middernachts is de markies de rivier de Cavado, bij Ponte de Porto, overgetrokken, en schijnt het

alzoo, dat hij naar den kant van Chaves terug wijkt, ten einde in staat te zijn, om of zich naar Tras-os-Montes te begeven, of zich op spaansch grondgebied voor verdere vervolging te beveiligen.

Omtrent de sterkte der wederzijdsche partijen, is weinig met genoegzame zekerheid bekend; zoo veel is gebleken, dat de constitutionelen, welke onder den kolonel *Zagallo*, den toegang tot de provincie Minho bij Ruivaens trachtten te verdedigen, bij den aantogt der opstandelingen, door de afdeeling van *Vargea*, degelijk zijn geslagen geworden. De engelsche divisie trekt te zamen bij Coimbra. De regentes heeft openlijk doen afkondigen dat deze troepen, door hun uitstekend gedrag, de hoogste goedkeuring verdienen. Het veldhospitaal blijft vooreerst in Lissabon, en het blijkt, dat het klimaat, de nieuwe wijn, enz. eenigen invloed hebben gehad op de gezondheid der soldaten. Het aantal der zieken van de divisie van 7000 man werd den 7den februari op 500 begroot.

den 23sten februari.

De berigten uit het noorden van Portugal geven nog geen duidelijk overzigt van den staat der zaken daar te lande. Volgens de tijdingen uit Lissabon van den 7den hadden de constitutionele troepen den 3den februari weder bezit van Braga genomen, en waren de opstandelingen de Cavado overgetrokken.— Gisteren hebben de monarchalen hoog opgegeven van eene overwinning, welke de opstandelingen na dien tijd op de constitutionelen zouden hebben behaald. Zij hebben er echter geene verdere bijzonderheden van bekend gemaakt, en gisteren heeft het ministerieel avondblad aangekondigd, en wel op grond van brieven uit Madrid van *zeer versche dagteekening*, dat de opstandelingen den 5den bij de bruggen van Prado en Barca door de constitutionelen ten eenemale waren geslagen, en eene menigte gevangenen in derzelver magt hadden gelaten. Of men met deze opgave bedoelt de Venta de Pradez en Barca do Rico, op de Cavado, voor Braga, wordt niet gemeld, en heden maakt het genoemd avondblad geen verder gewag van de bedoelde berigten uit Madried, zoo dat men ten dien aanzien nadere inlichtingen dient aftewachten.

Uit deze hoofdstad zijn weder aanmerkelijke fondsen naar Madrid gezonden, welke voor de portugeesche opstandelingen bestemd moeten zijn.

den 25sten februari.

De brieven uit Lissabon tot den 10den februari behelzen eenige nadere ophelderingen aangaande het gebeurde in de provincie Minho. Volgens berigten uit Porto van den 4den zijn de opstandelingen den 2den uit Guimarens, en den 3den uit Braga teruggetrokken, doch hebben zij zich, door den markies *de Chaves* in persoon aangevoerd, aan de Cavado vereenigd, ten einde den overtogt over dien vloed te verdedigen.—Dien dag heeft de generaal *Angeja* weder, gelijk reeds gemeld is, bezit van Braga genomen, in afwachting van de komst van den generaal *Villaflor*, ten einde gezamenlijk den overtogt van de Cavado te beproeven. Intusschen was men in Oporto steeds op zijne hoede, doch ontdekte men bij de troepen, zoo wel als bij de vrijwilligers, eene niet geringe geestdrift voor de zaak der constitutie, terwijl van de zijde der inwoners fondsen waren verstrekt, om in de behoeften van het oogenblik te voorzien.

Uit de berigten van den generaal *Angeja* van den 5den blijkt het, dat de positie der opstandelingen aan de Cavado, en wel bepaaldelijk aan de bruggen van Fradez, Barca en Porto, niet verre van Braga, dien dag is vermeesterd; dat de troepen van den generaal *Villaflor*, ondanks het afbreken van de brug, den overtogt, onder het vuur des vijands, hebben volbragt en bij die gelegenheid 60 man gevangen hebben genomen; dat de vijand echter te Barca stand houdende, dit dorp en daarna de brug, bij het invallen van den nacht, stormenderhand zijn vermeesterd, en dat de opstandelingen bij dit laatste gevecht, met een verlies van 150 gevangenen, in verwarring op de vlugt zijn gedreven.

Telles Jordao heft nog gepoogd, om eene afwending uit Tras-os-Montes, naar de zijde van de Tamega, ten behoeve van *Chaves*, te beproeven; het scheen echter, dat de generaal *Villaflor* zich daardoor niet van het vervolgen der opstandelingen zoude laten aftrekken. — Of de laatste nog op portugeesch grondgebied stand hebben gehouden, wordt niet gemeld, doch het ministerieel avondblad verzekert stellig, dat de portugeesche opstandelingen, welke naar Gallicie zijn gevlugt, op de spaansche grenzen zijn ontwapend en binnenslands gezonden.

In Neder Beira was het volgens de laatste berigten rustig.

De spaansche regering heeft het dekreet, waarbij eene ligting van 25000 man wordt bevolen, afgekondigd.— De fransche artillerie te Cadix is met 250 man versterkt.

den 27sten februari.

Volgens berigten, door de liberale dagbladen bekend gemaakt, is het op nieuw, bij den jongsten inval der portugeesche opstandelingen in de provincie van de Minho, gebleken, dat dezelve andermaal in Spanje waren uitgerust; dat zij aldaar van nieuwe uniformen, wapenrustingen en van al het noodige waren voorzien geworden, om weder aanvallender wijze te werk te kunnen gaan.—Naar luid van hunne opgave zouden de constitutionelen zelfs een transport krijgsbehoeften hebben vermeesterd, hetwelk de kennelijkste blijken opleverde, dat het uit de spaansche magazijnen afkomstig was.—In de bijzondere berigten uit Madrid tot den 15den blijkt het niet met genoegzame zekerheid, dat de benden van den markies *de Chaves* het grondgebied van Portugal bepaaldelijk hebben verlaten. In sommige komt echter voor, dat de markies zich te *Tuy* bij den generaal *Eguia*, den bevelhebber van Gallicie, heeft vervoegd en door denzelven zeer minzaam is ontvangen, en dat deze generaal zelfs eene proclamatie heeft uitgevaardigd, waarbij hij de inwoners zijner provincie uitnoodigt, om de terugwijkende Portugezen broederlijk te behandelen.—Van de ministeriele zijde is de verzekering, dat de portugeesche opstandelingen aan de grenzen ontwapend zijn, niet nader gestaafd. In de veronderstelling echter, dat dit in de daad gebeurd is en dat wezenlijk maatregelen zijn genomen, om die opstandelingen binnenslands te begeleiden, zal het, indien in de zamenstelling van het ministerie, of van de provinciale overheid, geene verandering komt, aan de Miguellisten aan geene gelegenheid ontbreken, om, even als te voren, te deserteren en zich elders op de grenzen te hereenigen.

De monarchalen vleijen zich reeds, dat de Miguellisten, terwijl de constitutionelen hunne hoofdmagt in het noorden vereenigd hebben, gelegenheid zullen vinden, om uit Spanje in Alentejo te vallen, en dat dezelve ditmaal aldaar beter zullen ontvangen worden dan te voren.

De liberalen meenen, dat de spaansche geestelijkheid heeft aangenomen, om 24 millioenen realen te verstrekken voor de uitrusting van de 24000 man, welker ligting dezer dagen is bevolen. De ministerielen verzekeren daarentegen, dat 'er voor die uitrusting geen penning voorhanden is.

De portugeesche vesting Elvas heeft thans, naar het schijnt, ook engelsche troepen in bezetting en men verneemt, dat de manschap derzelve zich van tijd tot tijd op de grenzen met de Spanjaarden van Badajoz op eene zeer vriendschappelijke wijze onderhouden. — Men spreekt van een vrij uitgebreid complot van desertie, hetwelk onder de spaansche troepen, aan die zijde vereenigd, ontdekt zoude zijn, en men voegt 'er bij, dat de generaal *Rodil*, dien het geenszins aan waakzaamheid en standvastigheid ontbreekt, ten gevolge dier ontdekking, een zeker aantal soldaten en zelfs officieren heeft laten doodschieten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, *den 23sten februari.*

Men schrijft uit Konstantinopel van den 25sten januari, dat de regering weder nieuwe zamenzweringen tegen de hervormingen des Sultans heeft ontdekt, en dienvolgens andermaal de gestrengste maatregelen heeft bevolen, ten einde dezelve te verijdelen; dat mitsdien weder dagelijks een aantal voormalige Janitsaren, of hunne begunstigers, om het leven wordt gebragt.

— Volgens officiele russische berigten van de perziaansche grenzen, duurt de kleine oorlog aldaar steeds voort en is de generaal *Madatof* den 9den januari de Araxes overgetrokken, ten einde de nomadische volkeren, zich aan de Sambur ophoudende, te bestoken. Naar luid dezer berigten is hem zulks gelukt, en heeft hij bij die gelegenheid 500 gezinnen, welke de Perzianen uit Karrabasch hadden medegesleept, verlost.

PRUISSEN.

Berlijn, *den 24sten februari.*

Berigten uit Petersburg van den 17den dezer melden het navolgende:

„ Het leger aan de grenzen van Perzie is dezer dagen door de tweede divisie lansiers en de 13de compagnie rijdende artillerie versterkt. De generaal *Jermoloff* heeft een zoodanig gunstig getuigenis gegeven van den toestand, in welken deze troepen zich bevonden, dat de Keizer, bij eene bijzondere dagorder, zijne tevredenheid deswege aan de generaals, welke de divisie en de brigades, waaruit dezelve is zamengesteld, kommanderen, alsmede aan den bevelhebber van de rijdende artillerie heeft te kennen gegeven. Z. M. heeft tevens gelast, dat aan elk der onder officieren en soldaten een geschenk van twee roebels zoude worden ter hand gesteld.

„ Naar luid van de opgave van het sijnode zijn gedurende 1825 in de 38 kerspelen, uit welke het russisch Rijk is zamengesteld, 848 mannen overleden, welke den ouderdom van 100 jaren hadden bereikt. Onder dezelve vindt men 32, welke meer dan 120 jaren telden; 4, die ouder waren dan 125 jaren en nog vier, die 130 à 135 jaren hadden geleefd.

„ Ingevolge een officieel berigt wordt het besluit van de Regering, om in het land der Baskieren scholen opterigten, met het beste gevolg bekroond. Die scholen worden druk bezocht; de meervermogenden begeven zich naar Kazan, om aldaar in de wetenschappen te worden onderrigt, en men vleit zich met alle reden, dat de verbreiding van kennis en wetenschap eerlang de heilzaamste gevolgen zal hebben voor de verdere beschaving dier volkeren en voor de uitroeijing van dat bijgeloof, en van die vreemde vooroordeelen, welke zoo langen tijd onder dezelve hebben geheerscht.”

NEDERLANDEN.

Brussel, *den 28sten februari.*

Men leest in een onzer dagbladen het navolgende: „ Het mandement voor de vasten van den prins aartsbisschop van Mechelen, dezer dagen bekend gemaakt, verschilt aanmerkelijk van de uitboezemingen, welke, onder dien titel, in Frankrijk worden uitgegeven, en welker stellers, de liefderijke zending vergetende, met welke zij belast zijn, zich liever willen bedienen van dreigementen en vrees, in stede van het middel van zachtmoedigheid en overreding. De heer *de Mean* tast de tegenwoordige eeuw geenszins aan en prijst geenszins den verleden tijd, om den tegenwoordigen te vernederen. Hem is het zonder twijfel bekend, dat een tijdvak van ongodsdienstigheid en zedeloosheid de groote omwenteling van het laatst der vorige eeuw is voorafgegaan, en dat de werken, tegen den godsdienst gerigt, nog van vroegere dagteekening zijn dan dit tijdvak.

» Z. H. E. de aartsbisschop maakt intusschen melding van een zedelijk kwaad, het welk zich meer dan voorheen doet gevoelen, de zucht tot zelfmoord namelijk, welke hij te regt toeschrijft aan een gebrek aan godsdienstig gevoel, het welk den mensch van zijnen God vervreemt.

» Behalve de gebeden, voorgeschreven voor het welzijn van de kerk, en inzonderheid van de Nederlandsche kerk, behelst het mandement het navolgende: „ Wij moeten ons ten hoogste bedroeven over de rampen, welke het vaderland gedurende het laatste jaar getroffen hebben. Van deze onheilen is een aantal het slagtoffer geworden, en ten gevolge derzelve vinden wij dagelijks gelegenheid, om nieuwe rampen te verzachten. Wij vermanen uliedem dus ten ernstigste, om die gelegenheid, tot het geven van overvloedige aalmoezen, niet te verzuimen, en den overvloed, dien de voorzienigheid uliedem niet gegeven

heeft, dan om er een waardig gebruik van te maken, te besteden ten behoeve der noodlijdenden, welker gebrek in het barre jaargetijde dagelijks knellender wordt."

— Een onzer dagbladen geeft het navolgend berigt van de militaire plegtigheid, welke op den 19den, den geboortedag van den erfprins *van Oranje*, heeft plaats gehad: » Dien dag heeft Z. M. de Koning zich ten 8 ure naar het paleis van den Prins *van Oranje* begeven en aldaar den erfprins benoemd als kolonel der infanterie en als grootkruis van de orde van den nederlandschen Leeuw. Z. M. heeft bij die gelegenheid den jongen vorst doen gevoelen, dat hij den degen ontving, om denzelven ter verdediging van het vaderland, aan het welk hij geheel zijn aanwezen behoorde toetewijden, te gebruiken, en dat het kruis, hetwelk hij bewam, op zich zelf niets beteekende, maar alleen waarde erlangde naar mate hij, door zijne vlijt, de noodige bekwaamheid verkreeg, om een nuttig mensch voor de maatschappij en het vaderland te worden."

den 4den maart.

Den tweeden is het ijs voor Gorinchem los geraakt en voortgedreven, doch volgens berigten van de zijde van Hagestein is, in den nacht van den 2den op den 3den, ten gevolge eener opstopping, de Waaldijk te Ochten, niet verre van Thiel, overstroomd. In sommige berigten wordt alleen van een overloop van water, in andere echter van het bezwijken van den dijk gewaagd; in beide van het inunderen van de districten boven den Diefdijk, zoo dat men dadelijk de noodige maatregelen heeft genomen, om de noorder lingendijken zoo veel mogelijk te vrijwaren.

" In 1826, in de afdeeling *Blora*, residentie *Rembang*, den aanslag der landrenten doende, zeide men mij, dat de weg naar de distriktsplaats *Randoe-Blatong*, welke ik moest bezoeken, ons niet ver van *Kesongo* zoude brengen.

Deze plaats ligt digt aan de grenzen, zoo niet in het Samarangsche distrikt *Wiero-Sarie* (ik spreek hier van geene dessa), in de nabijheid van den voormaligen zetel der Javasche Vorsten, ik meen de ruinen van *Blendang Kamolan*, op de kaart van *Raffles* aangestipt.

Te *Kesongo* gekomen, wonden wij, even als bij *Koewoe*, opwellingen van modder, dan van anderen aard als die, zoo fraai beschreven in eene der Bataviasche couranten, alsmede door Dr. *Horsfield*.

Aan de afhelling van het gebergte aldaar, ontdekt men eene witachtige vlakte, in het klein, veel gelijkende naar de zoogenaamde zandzee, (der laatste omgevingen afgeteekend) bij den brandenden berg *Bromo*, in de Tengersche bergen der residentien *Bezoekie* en *Passaroean*. De zonnestralen, door den grond der gemelde vlakte, welke uit witachtige modder bestaat, met kalkachtige en andere glinsterende deelen vermengd, terug gekaatst, zijn te sterk voor het gezigt, en wij ondervonden hunne schadelijke uitwerkselen.

Deze vlakte neemt men, in het eerste oogopslag, voor het overblijfsel van een ingestorten vulkaan. Ook ben ik niet vreemd van het denkbeeld, dat dezelve haar aanzijn daaraan verschuldigd is. Rondom is alles rijk geboomte, hier haast geen plantje te zien.

Bij het naderen vindt men, dat deze vlakte bestaat uit, ten deele hard geworden, ten deele nog weeke modder en water. Het midden is vrij hard; men zoude soms meenen op lava te gaan, en het is mogelijk niet geheel onwaarschijnlijk, dat deze modder uit vergane lavadeelen bestaat. Aan den kant is het er modderachtig, tot inzinkens toe; men heeft boomstammen, op den grond gelegd, moeten gebruiken, om er over heen te gaan. Zeker gedeelte bestaat zelfs nog geheel uit een waterpoel, en deze was, bij ons aanwezen, met honderden van wilde eenden bedekt; een bewijs, dat het water aldaar dit gevogelte niet tegen staat, ofschoon heiden, water en modder, ziltachtig van smaak zijn.

De opwellingen der modder, in het midden der vlakte, door den invloed der lucht hard geworden, vormen allerhande gedaanten, welke laatste, zeer sterke verbeelding ter hulp genomen, worden gehouden voor burgen of kasteelen, hier *kedaton* of *kraton*; even zoo als men de versteeningen in het zoogenaamde *Baumans-hol*, (Baumanshöhle) in het Harst-gebergte in *Duitschland* en anderen, de namen geeft van kerken, huizen, beelden, en wat al meer. De *joeroekoentjie*, (wel slotbewaarder) een man, zoogenoemd, bijkans overal op *Java*, alwaar iets te vertoonen valt, zoo als graven van heiligen, enz., verhaalde ons, dat er weder een nieuwe *kedaton* was outstaan en die van *Djocjokarta* (wel te verstaan dies vertegenwoordiger in het klein) zeer beschadigd; het was juist na de verovering van *Pleret*. Men wil dat *Kesongo*, als het ware, van kwade uitwerking zoude zijn, voor een ieder persoon van rang, welke haar bezoekt; en voor de Javasche Vorsten-huizen zoude dienen ter afmeting van hunnen voor- of tegenspoed, naar gelang er kasteelen, van modder opgeworpen ontstaan en oude verdwijnen. Bij *Raffles* vindt men ook aangeteekend, dat men hem had voorspeld, dat hij *Kesongo* bezoekende, spoedig zijne betrekking zoude verliezen. Van daar, dat de Javaansche hoofden, inderdaad, dit oord ongaarne bezoeken. Mogelijk, dat zich hieraan hecht de herinnering aan den vorigen luister van *Mendang-Kamolan* en dies vernietiging.

Wij vonden de modder vermengd met velerlei versteeningen en kristallisatien; onder andere *Arsenik*, doch in eenen, door den invloed van het weder, zeer veranderden staat. Dat deze er wordt gevonden, is bij den inlander bekend. Ik ben geen natuurkundige en kan dus niet bepalen de onderscheidene voortbrengselen, welke het mineraalrijk aldaar oplevert. Ik werd echter door het in brokken verspreid vinden van onderscheiden delfstoffen versterkt in het vermoeden, dat ter plaatse groote *Catastrophen* in de natuur hebben plaats gehad; volgens verhaal der Javanen, zinbeeldig en niet oneigenaardig beschreven, daar zij zeggen: dat eene groote slang, onder *Java* doorkruipende, onder *Kesongo* had verteefd, zich ongeligt en zeewater opgespoten. Men vindt aan dit verhaal in de geschiedenis (fabelachtige) van *Java* eene breedvoerige vertelling aangeknoopt.

Ook *Horsfield* houdt alle deze modderwellen als van vulkanieken oorsprong. E. F. PRAETORIUS, *Assistent Resident.*

SCHEEPSBERIGTEN.

BATAVIA.

Aangekomen.

Aug. 10—schoener *Kassoor*, Timbang. van Pekalongang den 7den augustus.

Aug. 11—brik *Experiment*, J. F. Grum, van Samarang den 5den augustus, passagier: kapitein Biets. — brik *De Hoop*, S. Sinclair, van Soerabaija den 8sten dito, passagier: de heer F. Landown. — brik *Louiza de Kock*, H. Batten, van Banjermassing den 2den dito — schip *Star*, A. Riggs, van Cheribon den 10den dito, passagiers: de heer Parkens, en de weduwe Ten Bruggen Kate.—schoener *Helen*, T. W. Whittle, van Pakkies den 9den dito.

Vertrokken.

Aug. 11—schip *Oeij Sinjo*, Sarif Hasim Ankawie, naar Pekalongang.—brik *Tjoempo*, Tjau Sioko, naar Rembang. — schoener *Dries*, Abdulla, naar Tagal, passagier: de heer H. Arens.

Aug. 12—Eng. schip *Midas*, J. Baigrie, naar Londen, passagiers: de jonge heeren J. Whiteman en D. G. J. Reuges. — stoom-boot *Van der Capellen*, F. W. E. Lange, naar Samarang, met Zr. Ms. troepen. — schip *Vrouw Helena*, G. Martherus, naar dito, passagiers: de heeren J. Johannes en W. Gallestan.—schip *Ocmar Osman*, Sarif Hasim Bin Alie Bargaba, naar Palembang.—brik *Johanna*, T. C. Simonnet, naar Samarang, passagiers: juivrouw M. C. Bruno en zoon, en de heer B. T. Aratoun.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. fregat *Melampus*; schepen Bonnijnan, Abel Tasman, Nederlands Koningin, Rotterdams Welvaren, De Prins van Oranje, Diana, Wilhelmina, Laju, Mastora, Star; brikken Foen fie, Peinhoij, Hap Gie jok, Elizabeth, Dorothea, De Ondernemer, Experiment, Louiza de Kock, De Hoop; schoeners Paphin, Anna, Kassoor, Helen. — Eng. schepen Orpheus, Mariner; brikken Oscar, Mary & Jane; schoener Prince Regent — Amerik. schip Two Brothers; brik Rajah. — Fransch schip La Jeune Clémence. — Deensch schip Helena Therese. — Portugeesch schip Aurora.

SAMARANG.

Aangekomen,

Aug. 5—brik *Maria*, A. A. Agritti, van Banjermassing. — Zr. Ms. korvet *Zwaluw*, luitenant der 2de klasse J. Boerhaven, van Batavia, met Zr. Ms. troepen.

Vertrokken.

Aug. 6—Arab. brik *Fatahilwahap*, Sultan Galip, naar Tagal, Cheribon en Batavia.—stoom-boot *Van der Capellen*, F. W. E. Lange, naar Batavia.

Aug. 7—schip *Bantiar*, P. F. Livingston, naar Batavia.

Aug. 8—Javaansche schoener *Semangka*, Mardjan, naar Tagal en Batavia.

SOERABAIJA.

Aangekomen.

Aug. 5—schoener *Rembang*, Berest, van Batavia den 22sten juli, passagier: kadet ter zee J. C. G. Vieweg.—Amerik. schip *Zephijr*, W. Cleveland, van dito den 27sten dito.

Aug. 6—schoener *Wilhelmina*, M. A. de Costa, van Timor-Koepang den 27sten juli, passagier: stuurman W. Caldwel. — schip *Jessie*, R. Mackie, van Batavia den 27sten dito, passagiers: de heeren F. Browne, W. Smith en H. Soeters.—brik *Goenoong Apie*, W. H. Nash, van dito den 19den dito.

Vertrokken.
Geen.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. fregat *Dageraad*; brik *Dourga*; korvet *Triton*; schoeners *Windhond*, *Brak*, transport-boot *No.* 4; schepen Carolina en Jacoba, Baron van der Capellen; brikken Kampar, Koepang, De Hoop, Goenoong Apie; schoeners Dracke, Tartar, Rembang, Wilhelmina; bark Radjawalie. — Eng. brik Meridian.—Amerik. schip Zephijr.

EDICTALE CITATIEN.

Pro Justitia.

Alzoo de Raad van Justitie te Samarang, op het daartoe door den fiskaal bij denzelven Raad R. O., gedaan verzoek, heeft verleend het derde defaut en ten profijte regtens admissie tot het doen eener vierde citatie exsuperabondantie, bij edicte *advalvas curiae*, tegen woensdag den 12den september 1827, op en tegen alle degenen, die vermeenen eenig regt, actie, aanspraak of pretentie te hebben op eene verlaten praauw met drie pikols en zeven en veertig ponden zout, in het laatst van het jaar 1826 gevonden in de dessa Loeang, district Banjavian, regentschap Japara, zoomede op eene te Japara aangespoelde groote jol, waarvan de eigenaars onbekend zijn;

Zoo is het, dat ik *Abraham Pijl*, tweede deurwaarder en gezworen exploiteur bij den Raad van Justitie voornoemd, bij deze voor de vierde maal dagvaard allen en een iegelijk, welke eenig regt, actie of pretentie vermeenen te hebben op de hierboven vermelde verlatene praauw met drie pikols en zeven en veertig ponden zout, zoomede op gemelde aangespoelde groote jol, om op woensdag den 12den september 1827, des morgens te half acht ure precies, in persoon dan wel door gemagtigden te com-

pareren ter openbare rolle van gemelden Raad, ten einde het derde defaut te purgeren, de kosten van dien te refunderen en alsnog te hooren refereren aan den ingedienden eisch en stukken, alsmede te zien dienen van intendit, subpœne tegen de nalatigen of non-comparanten, dat zij zullen worden verklaard van hun regt en pretentie te zijn verstoken, en hun deswege zal worden opgelegd een eeuwig stilzwijgen.

Aldus gedaan, gepubliceerd en geafficheerd van de puije van het raadhuis te Samarang, den 3den augustus 1827.

De tweede deurwaarder en gezworen exploiteur bij den Raad van Justitie voornoemd,
A. PIJL.

—Alzoo de Raad van Justitie te Soerabaija, aan den advokaat en prokureur Mr. *C. Hultman*, voor en van wege de desolate boedelkamer, als administrerende den insolventen gemeenschappelijken boedel van wijlen den te Sumanap overleden gepensioneerden luitenant kolonel *J. C. von Wikkerman* en deszelfs gesepareerde huisvrouw *J. S. Fretz*, en den insolventen boedel van wijlen den te Sumanap overleden gepensioneerden luitenant kolonel *J. C. von Wikkerman*, heeft verleend het tweede defaut en eene derde citatie ex superabondanti, bij edicte, tegen alle bekende en onbekende pretendenten, die eenig regt, actie of pretentie op die nalatenschappen vermeenen te hebben;

Zoo is het, dat ik *Dirk Swart*, eerste deurwaarder en gezworen exploiteur bij gemelden raad, bij deze voor de derde maal dagvaard alle bekende en onbekende pretendenten, die eenig regt, actie, of pretentie op de voorschrevene boedels vermeenen te hebben, om op woensdag, die zijn zal den 5den september 1827, des morgens te half acht ure precies, ter openbare rolle van welmelden raad te compareren, dan wel gemagtigden te zenden, ten einde te zien dienen van intendit, met de verificatien daartoe specterende, en voorts alsnog hun regt, actie, of pretentie te institueren, sub pœne dat aan de non-comparanten zal worden opgelegd een eeuwig stilzwijgen.

Aldus gepubliceerd en geafficheerd, na voorgaanden klokslag, van de puije van het raadhuis te Soerabaija, den 2den augustus 1827.

De eerste deurwaarder en gezworen exploiteur bij den raad van justitie voornoemd,
D. SWART.

VERKOOP VAN GOEDEREN.

Op het koningsplein, ten huize van *Ament*, te bekomen, tegen contante betaling in kopergeld, boter à ƒ 1 per pond, onharige padie à ƒ 40 de 100 bossen.

—Bij *Keuchenius*, *Ament* en *Co.* zijn te bekomen de goederen aangebragt per den PRINS VAN ORANJE, als: hammen, kazen, ingelegde en gedroogde groenten, gedroogde vruchten, keukenzuren, bessensap, slaolie, ansjovis, kurken, koek en banket, enz.

BATAVIA, *den 10den augustus.*

—Te koop, het huis nabij Tanabang, bewoond door en te bevragen bij G. MACLAINE.

—Bij *J. E. Hartgers* zijn te bekomen dames touren, kanten, voiles en doekjes, heeren en dames kousen en sokken, schilpadden kammen, manshoeden, gemaakte hemden, kinderspeelgoed, gekleede en ongekleede poppen, boter, hammen, kazen en diverse goederen meer.

BATAVIA, *den 9den augustus 1827.*

—Indien niet vroeger uit de hand verkocht, zal in den loop van deze maand, publiek geveild worden het hecht en sterk schip, genaamd BONNYNAN, met deszelfs ruimen inventaris, de dag nader te bepalen.

—*The good Ship BONNYNAN will be sold by public auction, in the course of this month, the day to be made known hereafter, should the same not be disposed of previously by private sale.*

BATAVIA, 8th aug. 1827. MILN. HASWEL & CO. THOMPSOM, ROBERTS & CO.

—Bij *J. van Dijk* zijn te bekomen de navolgende goederen: boter, kaas, hammen, saucijzen de bologne, gedroogde vruchten, keukenzuren, onderscheidene soorten van dranken en likeuren enz, witte en gekleurde satijnen, gebrocheerde gazen, zijden dames toeren, bloemen en guirlandes, neteldoek, kanten, witte zijden en katoenen heeren en dames kousen en sokken, gemaakte hemden, speelgoed, enz.

—Op vendutie van woensdag den 15 dezer, zullen voor de gewezene toko van de heeren *Leps* en Co., nog verkocht worden de ondervolgende lijfeigenen, als: *Roosje*, huismeid en fijne naaister; *Tidja*, sambalmaakster, wasscherin en strijkster; *Aspasia*, dispensierster en kokkin; *Tanjong*, koetsier rijdende 4 paarden; *Tjientjaij*, praauwvoerder en tuinjongen.

GEBOORTEN.

Op heden verloste voorspoedig edoch ontijdig van eene welgeschapen dochter, de geliefde echtgenoot van

BAKASSI, *den 6den aug. 1827.* LAZENSKI.

STERFGEVALLEN.

Heden overleed, aan verval van krachten, de weledele heer *J. F. Drijsen*, gepensioneerd civiel ambtenaar.

Die te vorderen hebben of verschuldigd te zijn aan den boedel, worden verzocht opgave te doen binnen den tijd van drie maanden, na dato dezer, aan de ondergeteekende testamentaire executeuren.

TAGAL, *den 28sten juli 1827.* J. FABER, en J. F. WILLEMSEN.

—Gisteren overleed mijne dierbare dochter *Suzanna Maria Wilhelmina*, in den jeugdigen ouderdom van ruim twaalf jaren. J. A. GAGEL.

Batavia, 11 augustus 1827.

NAGELATEN BOEDELS.

Die te vorderen hebben of verschuldigd zijn aan den boedel van wijlen den heer *Jean Quinemant*, gelieven daarvan binnen den tijd van zes weken, na dato dezer, opgave of betaling te doen, ten kantore van den notaris *Bosse*. *De testamentaire executeur,*

BATAVIA, *11 augustus 1827.* A. CUNIJ.

—Alle degenen, welke te pretenderen hebben van, dan verschuldigd zijn aan den boedel van wijlen den majoor der infanterie *Kirchmaijer*, gelieven daarvan opgave of betaling te doen, binnen veertien dagen na dato

BATAVIA, *den 10den aug. 1827.* *aan den mede-executeur testam.* DE KOCK VAN LEEUWEN.

VERTREKKENDE SCHEPEN.

Vracht naar Nederland of Engeland met het snelzeilend Engelsche schip MARINER, kapt. *Norsworthy*, te beladen te Samarang.

MACLAINE, WATSON en Co., *Batavia*
J. MACNEALL, *Samarang.*

—Passage met het Nederlandsche schip DIANA, kapitein *F. Meulenbroek*, bestemd naar Antwerpen, zullende in het begin van september vertrekken, te bevragen bij de factorij der Nederlandsche Handelmaatschappij of bij haren agent te Samarang.

BATAVIA, *10 augustus 1827.*

VERTREKKENDE PERSONEN.

H. J. Domis, gewezen Resident van Samarang, die plaats zullende verlaten, heeft de heeren luitenant kolonel *Beer*, raad van justitie *Gezelschap*, haven- en equipagemeester *van Blommesteijn*, pakhuismeester *Te Mechelen* verzocht, om zijne zaken aldaar te vereffenen, en verzoekt dierhalven diegenen, die eenige uitstaande zaken met hem hebben, zich aan hen of hem zelven te melden, dan wel aan de heeren *Ten Brink* en *Reijnst* te Batavia.

—De luitenant ter zee der eerste klasse *D. H. Kolff jun.* vertrekt naar Nederland.

—De tweede luitenant *P. Jansen*, vertrekt met verlof naar Nederland.

BATAVIA, *den 13den augustus 1827.*

—*E. VAN CAMPBELL intends leaving Java.*

VERSCHILLENDE BEKENDMAKINGEN.

De ondergeteekende, met toestemming van de stedelijke politie dezer stad, aan het vierkant bij de Werf, een logement, koffij- en leverantie-huis van allerhande ververschingen aan de schepen, opgerigt hebbende, heeft de eer het publiek hiervan mits deze te verwittigen, recommandeert zich in ieders gunst en recommandatie, belovende eene prompte en, zoo veel eenigzins in zijn vermogen is, eene civiele bediening.

BATAVIA, *10 aug. 1827.* H. BROES.

—Dagelijks rijdt een Postwagen

Van Batavia bij het vierkant.	van Weltevrede van het koffijhuis van den heer *Zimmerman*.
Om 7 ure 's morgens.	Om 8 ure 's morgens.
« 12 « 's middags.	« 2 « 's middags.
« 4 « dito.	« 5 « dito.
« 6 « 's avonds.	« 7 « 's avonds.

De prijs der plaatsen is 10 stuivers per persoon.

De wagen rijdt door de Nieuwpoortstraat, over Molenvliet, Rijswijk en door het Militair Kampement, en zullen de medenrijdenden onderweg in of uit stappen kunnen.

TE BATAVIA TER LANDS DRUKKERIJ.